សូមមើលវីដេអូ ភាគទី ១

សិក្សាព្រះអភិធម្ម

បរមត្ថធម៌

ពាក្យថា **បរមត្ថ** មកពី **បរម** + **អត្ថ** = **បរមត្ថ**

បរម ប្រែថា ប្រសើរ ខ្ពង់ខ្ពស់ មិនវិបរិត

អត្ថ ប្រែថា អត្ថ, សេចក្តី ឬន័យ

រួមពាក្យទាំងពីរចូលគ្នា បានជា **បរមត្ថ** ប្រែថា អត្ថ ឬសេចក្តីដ៏ប្រសើរ។

បរមត្ថធម៌ មាន ៤ គឺ ÷

១-ចិត្តបរមត្ថ បានដល់ ចិត្ត ៨៩ ឬ ១២១ ដួង

២-ចេតសិកបរមត្ថ បានដល់ ចេតសិក ៥២

៣-រូបបរមត្ថ បានដល់ រូប ២៨

៤-និព្វានបរមត្ថ បានដល់ ព្រះនិព្វាន

រូបបរមត្ថ
បរិច្ឆេទទី ៦

រូបបរមត្ថ (MATTER)

រូប មានវចនត្ថៈថា រុប្បតីតិ = រូបំ ឈ្មោះថា រូប ព្រោះអត្ថថា បែកធ្លាយ គឺ រមែងបែកធ្លាយ ដោយបច្ច័យដែលជាសត្រូវមាន ត្រជាក់ និងក្ដៅជាដើម ។

លក្ខណាទិចតុក្កៈរបស់រូប

១ - រុប្បនលក្ខណំ   រូបមានការបែកធ្លាយ ជាលក្ខណៈ

២ - វិកិរណរសំ   មានការខ្ចាត់ខ្ចាយ (ឬមានការមិនដឹងអារម្មណ៍) ជាកិច្ច

៣ - អព្យាកតបច្ចុប្បដ្ឋានំ   មានភាពជាអព្យាកត ជាអាការប្រាកដ

៤ - វិញ្ញាណបទដ្ឋានំ   មានវិញ្ញាណ ជាបទដ្ឋាន ។

រូបមាន ២៨ គឺ ៖ មហាភូតរូប ៤ បសាទរូប ៥ វិសយរូប ៤ ភាវរូប ២ ហទយរូប ១ ជីវិតរូប ១ អាហាររូប ១ រួមជានិប្ផន្នរូប ១៨ ។

បរិច្ឆេទរូប ១ វិញ្ញត្តិរូប ២ វិការរូប ៣ និងលក្ខណរូប ៤ រួមជាអនិប្ផន្នរូប ១០ ។

រូបទាំង ២៨ ចែកជាប្រភេទធំៗមាន ២ គឺ មហាភូតរូប ៤ និង ឧបាទាយរូប ២៤ តែបើចែកដោយប្រភេទតូចៗ មានរូប ១១ ពួកដូចតទៅនេះ គឺ ៖

១ - មហាភូតរូប ៤	បានដល់	**បឋវី អាបោ តេជោ វាយោ**
២ - បសាទរូប ៥	បានដល់	**ចក្ខុបសាទ សោតបសាទ ឃានបសាទ ជិវ្ហាបសាទ កាយបសាទ**
៣ - វិសយរូប ៤	បានដល់	**វណ្ណៈ សទ្ទៈ គន្ធៈ រសៈ**
៤ - ភាវរូប ២	បានដល់	**ឥត្ថីភាវៈ បុរិសភាវៈ**
៥ - ហទយរូប ១	បានដល់	**ហទយវត្ថុ**

៦ - ជីវិតរូប ១	បានដល់	ជីវិតិន្ទ្រិយ
៧ - អាហាររូប ១	បានដល់	កពឡិង្ការាហារ
៨ - បរិច្ឆេទរូប ១	បានដល់	អាកាសធាតុ
៩ - វិញ្ញត្តិរូប ២	បានដល់	កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ
១០ - វិការរូប ៣	បានដល់	លហុតា មុទុតា កម្មញ្ញតា
១១ - លក្ខណរូប ៤	បានដល់	ឧបចយៈ សន្តតិ ជរតា អនិច្ចតា ។

បណ្ដារូប ២៨ នេះ ក្នុងបាលីចែកទុកជា ២ ពួក គឺ សភាវរូប ១ និង អសភាវរូប ១ ។

សភាវរូប បានដល់ មហាភូតរូប ៤ ប្រសាទរូប ៥ វិសយរូប ៤ ភាវរូប ២ ហទយរូប ១ ជីវិតរូប ១ អាហាររូប ១ ។

រូប ១៨ នេះ មានឈ្មោះហៅបាន ៥ យ៉ាង គឺ ៖

១ - **សភាវរូប**	រូបដែលមានភាវៈរបស់ខ្លួន
២ - **សលក្ខណរូប**	រូបដែលមានលក្ខណៈ
៣ - **និប្ផន្នរូប**	រូបដែលកើតអំពីសមុដ្ឋាន ៤
៤ - **រូបរូប**	រូបដែលបែកធ្លាយ
៥ - **សម្មសនរូប**	រូបដែលគួរពិចារណា

១ - បឋវីធាតុ (The earth-element)

បឋវីធាតុ មានលក្ខណៈ ២ គឺ ៖

១ - កក្ខឡ បឋវី បឋវីដែលមានភាពរឹង ជាលក្ខណៈ (Hardness)

២ - អថទ្ធ បឋវី បឋវីដែលមានភាពមិនរឹង ជាលក្ខណៈ (Softness)

បឋវី មានវចនត្ថៈថា ៖ **បត្ថីនត្ថេន = បឋវី** ឈ្មោះថា **បឋវី** ព្រោះអត្ថថា **រឹង** ។

ន័យមួយទៀត **សហជាតរូបានិ បឋន្តិ បតិដ្ឋហន្តិ ឯត្ថាតិ = បឋវី** ប្រែថាសហជាតរូបទាំងឡាយ រមែងអាស្រ័យ តាំងនៅក្នុងធាតុនេះ ព្រោះហេតុនោះធាតុនេះ ទើបឈ្មោះថា **បឋវី** ។

លក្ខណាទិចតុក្កៈរបស់បឋវី

១ - កក្ខឡត្តលក្ខណា មានភាពរឹង ជាលក្ខណៈ

២ - បតិដ្ឋានរសា មានការតាំងមាំ ជាកិច្ច

៣ - សម្បដិច្ឆន្នបច្ចុប្បដ្ឋានា មានភាពជាទីទទួលរង ជាអាការប្រាកដ

៤ - អវសេសធាតុត្តយបទដ្ឋានា មានធាតុ ៣ ដែល នៅសល់ ជាហេតុជិត ។

បឋវីធាតុមាន ៤ យ៉ាង ៖

១ - បរមត្ថបឋវី ឬ **លក្ខណបឋវី** បានដល់ ធាតុដីដែល

មានភាពរឹង ឬទន់ជាសភាវៈ

២ - សសម្ភារបឋវី ឬ **សុត្តន្តបឋវី** បានដល់ធាតុដីដែលមាន

ចំណែកប្រកប មានទាំងខាង

ក្នុងកាយ និងខាងក្រៅកាយ ។

រូបក្នុងកាយរបស់សត្វ ជាឧបាទិន្នរូប ហៅថា **អជ្ឈត្តិកបឋវី** ។

រូបខាងក្រៅកាយរបស់សត្វ ជាអនុបាទិន្នរូប ហៅថា **ពាហិរបឋវី** ។

អជ្ឈត្តិកបឋវី មាន ២០ ចែកជា ៤ ពួកគឺ ៖

ពួកតចបញ្ចកៈ

១ - កេសា សក់

២ - លោមា រោម

៣ - នខា ក្រចក

៤ - ទន្តា ធ្មេញ

៥ - តចោ ស្បែក

ពួកវក្កបញ្ចកៈ

៦ - មំសំ សាច់

៧ - នហារូ សរសៃ

៨ - អដ្ឋិ ឆ្អឹង

៩ - អដ្ឋិមិញ្ជំ ខួរក្នុងឆ្អឹង

១០ - វក្កំ តម្រងបស្សាវៈ

ពួកបប្ផាសបញ្ចកៈ

១១ - ហទយំ បេះដូង

១២ - យកនំ ថ្លើម

១៣ - កិលោមកំ វាវ

១៤ - បិហកំ ក្រពះ

១៥ - បប្ផាសំ សួត

ពួកមត្ថលុង្គបញ្ចកៈ

១៦ - អន្តំ ពោះវៀនធំ

១៧ - អន្តគុណំ ពោះវៀនតូច

១៨ - ឧទរិយំ អាហារថ្មី

១៩ - ករីសំ អាហារចាស់

២០ - មត្ថលុង្គំ ខួរក្នុងក្បាល

៣ហិរបរី គឺ ធាតុដីខាងក្រៅ បានដល់ ធម្មជាតិដែលរឹង ជាអនុបាទិន្នរូបដូចជា **អយោ** ដែក; **លោហំ** លោហៈ; **តិបុ** សំណប៉ាហាំង; **សីសំ** សំណភក់; **សង្ឃ** ប្រាក់; **មុត្តា** កែវមុក្តា; **មណិ** កែវមណី ជាដើម ។

៣ - កសិណបរី ឬ **អារម្មណបរី** បានដល់ បបរីកសិណ ឬដី ដែលជា អារម្មណ៍របស់សមថកម្មដ្ឋាន ។

៤ - សម្មុតិបរី ឬ **បកតិបរី** បានដល់ ធាតុដីដែលសន្មត ហៅថា ដី ដុំដី ទីដី ផ្ទៃដី ផែនដី ។